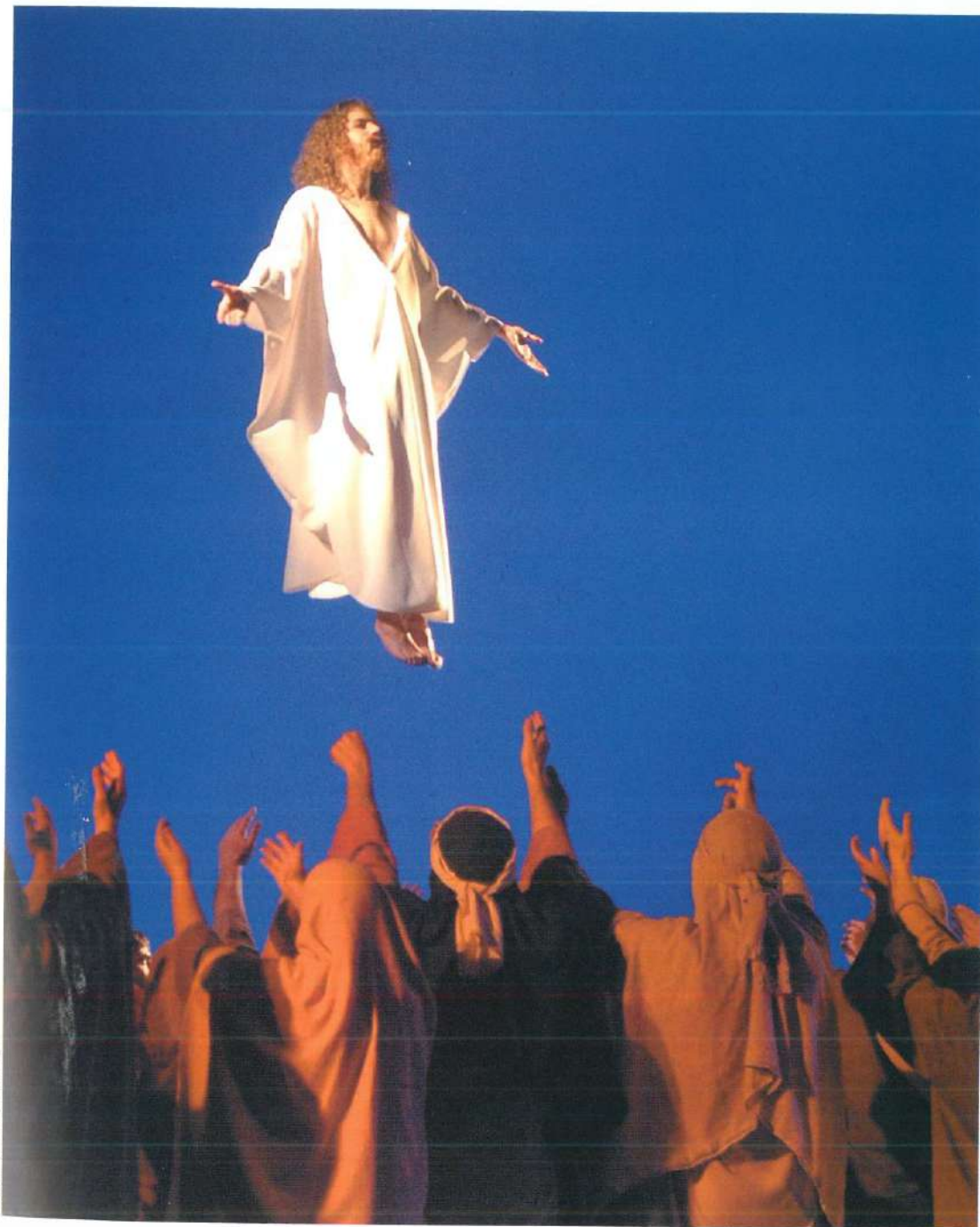

“Tot i que els nostres arxius es van cremar durant la Guerra Civil, tenim documents que demostren que, com a mínim, la representació de La Passió d'Esparreguera té una tradició de més de 400 anys. A més, el fet que la versió d'Olesa de Montserrat estigui documentada des de fa 600 ens fa pensar que la posada en escena d'aquest episodi evangèlic ha de ser força anterior.” Així comença el relat de Manuel Roca, president del Patronat de La Passió, sobre els orígens d'una representació a mig camí entre el ritus —per als creients que s'hi identifiquen i n'extreuen un missatge religiós— i la mera representació dramàtica —per als més escèptics en matèria religiosa. A continuació ens explicarà quin és el suposat origen d'aquesta escenificació anual, que comença uns dos mesos abans de la Setmana Santa: **“Es creu que la teatralització de La Passió prové de l'acte sacramental medieval que es representava al monestir de Montserrat. Com i quan va baixar aquest acte a les localitats de peu de muntanya no és conegut. Sabem, no obstant això, que a Esparreguera, en un principi, l'obra s'escenificava a la plaça de l'església i que, progressivament, va anar desacralitzant-se fins a ubicar-se en un teatre.”** Tampoc no es coneixen les raons per les quals aquesta peça continuà en escena a Esparreguera i Olesa, mentre que es perdia a altres localitats dels voltants. Actualment, també es porta a terme —encara que és de tradició més recent— a Cervera. Un fet característic de la representació de La Passió realitzada a Esparreguera és la seva independència respecte de les jerarquies eclesiàstiques. Malgrat que el capellà de la localitat hi participa a títol personal, la postura oficiosa de l'església és considerar l'obra un fenomen de tipus folklòric i cultural i no pas pietós. A aquest fet hi han contribuït la independència i l'esperit trencador dels organitzadors, del qual és una mostra **“el cartell que anunciava les representacions de la temporada 2003 en què apareixia el pubis nu de Crist.”** Aquesta independència encara s'ha fet més evident a nivell estètic: **“Desitgem fer una obra moderna, interessant per a tota mena de públic i que mai no pugui ser qualificada de carrinclona.”**

L'indubtablement cert és que aquesta simulació ha estat el centre de la vida cultural de la vila des de sempre, una manera de donar-la a conèixer a altres localitats del país i una important font d'ingressos: **“Esparreguera és un poble del Baix Llobregat Nord privilegiat pel seu entorn. Tradicionalment havia estat una població dedicada majoritàriament al sector tèxtil, la terrisseria i les feines agrícoles. Paral·lelament, com que la localitat estava travessada per la carretera nacional que anava d'Igualada a Barcelona, també era un punt d'aturada de viatjants i persones dedicades a oficis diversos. Per això, la representació de La Passió no només suposava un esdeveniment cultural per al mateix poble, sinó per a totes aquelles persones provinents d'altres poblacions catalanes que s'hi apropaven per veure l'espectacle.”** Encara avui dia La Passió constitueix el millor i més atractiu reclam per als visitants d'altres punts del país que acudeixen el diumenge de representació a Esparreguera i aprofiten la peculiaritat que l'obra es representi en dues funcions —la del matí que se centra en la vida pública de Crist, i la de la tarda que ho fa en la seva mort i resurrecció—, per fer un tomb pel poble i conèixer el seu magnífic campanar i casc antic. Per afegit, aquest fet comporta importants guanys econòmics als restauradors de la localitat i també en podria reportar als comerciants si s'adonessin de les bones expectatives de negoci que suposaria obrir les botigues els diumenges de representació.

La importància de La Passió, que implica més de 1.100 voluntaris entre actors, organitzadors i tècnics, és tanta que Manuel Roca no dubta a afirmar el següent: **“Els habitants d'Esparreguera fan La Passió i La Passió fa els habitants d'Esparreguera.”** Aquesta transcendència explica que **“l'any 1969 es pogués inaugurar el Teatre de La Passió, propietat del Patronat de La Passió, gràcies a les aportacions voluntàries de la gent del poble i sense cap mena d'ajut institucional. En aquest sentit, hem de remarcar que sempre que hem rebut suport de les administracions ha estat perquè els nostres veïns ho han desitjat.”** A pesar que aquest espai escènic també es fa servir per a la representació d'algunes obres de gran format i que es lloga perquè hi tinguin lloc actuacions musicals i actes culturals de masses —pensem que té capacitat per a 1.700 espectadors—, el Patronat de La Passió té com a objectiu prioritari que es destini a la dramatització de l'obra litúrgica. Per aquest motiu, l'any 2003 es va constituir una fundació per protegir el patrimoni d'aquesta institució i garantir la continuïtat de l'escenificació d'aquesta peça en el futur. Aquest futur, però, no està tan clar com a Manuel Roca li agradaria. El principal problema per a la perpetuació de la representació el trobem **“en la gran despesa que comporta la posada en escena. Hem de pensar que es tracta d'una obra de gran format que requereix un gran dispendi tècnic i contínues modificacions i millores dels decorats i 'atrezzo' per fer-la atractiva i perquè els espectadors puguin repetir, tot i trobant elements nous cada vegada. D'altra banda, a més, el fet que el calendari de la Setmana Santa sigui oscil·lant fa que els anys en què se celebra més aviat el públic no acudeixi amb la mateixa assiduitat, per la qual cosa no sempre l'aforament de 1.700 places està cobert. Aquests dos factors determinen que els ingressos per taquilla siguin clarament insuficients en l'actualitat i que calgui buscar vies alternatives. Finalment, tot i que La Passió ha de seguir sent una activitat voluntària que serveixi per a la integració i la cohesió dels habitants del poble, no podem oblidar que si veritablement volem garantir l'eficiència —i per tant la continuïtat— de la tradició caldrà professionalitzar determinats aspectes, com ara l'administració.”**

L'ús del Teatre de La Passió per celebrar altres espectacles es relaciona amb l'esperit del Patronat: depassar els límits de l'organització de La Passió i ser un element de dinamització cultural a Esparreguera. De fet, aquesta institució disposa de dues sales més: **“El teatre on es representen obres de petit format i el Teatre del Patronat on són escenificades obres de diversa índole pels actors amateurs del poble.”** Aquests dos espais escènics i la representació anual de La Passió faciliten la formació d'una magnífica pedrera d'actors. Molts d'ells, malgrat la seva indiscutible qualitat escènica, romanen com a afeccionats. D'altres fan el gran salt i es professionalitzen, moltes vegades de manera inintencionada i casual. Aquest va ser el cas d'una actriu de la talla d'Anna Lizarán, que va participar en la representació de La Passió **“durant 56 anys. Andreu Badia la va descobrir quan tenia 16 anys i li va assignar el paper de Maria Magdalena. La transcendència pública, però, no li arribaria fins molts anys després, a començament de la dècada de 1990, quan va interpretar per al serial 'Poble Nou' l'entrançable tieta Victòria.”**

Fotografia cedida per M. R. Q.

**“Els habitants
d’Esparreguera fan
La Passió i La Passió
fa els habitants
d’Esparreguera”**

Fragment de La Passió - Esparreguera (Baix Llobregat)